

Nr. 03/1-09 2261 din 22.04. 2020

**Organele locale de specialitate în domeniul învățământului
Conducătorii instituțiilor de învățământ general publice și private
Conducătorii instituțiilor de învățământ profesional tehnic**

**Recomandări privind identificarea și raportarea cazurilor de violență, neglijare,
exploatare și trafic al copilului/violență în familie în perioada pandemiei COVID-19**

Context

Izolarea poate expune copiii la violență fizică, emoțională, psihologică și sexuală la ei acasă. Protecția copiilor a căror vulnerabilitate este sporită de circumstanțele excepționale create de pandemie este responsabilitatea tuturor profesioniștilor care sunt în contact cu aceștia. Cadrele didactice, care comunică zilnic cu copiii și elevii în procesul de învățare la distanță, au un rol crucial în identificarea și raportarea cazurilor de violență.

Managerii instituțiilor de învățământ vor realiza următoarele acțiuni:

- vor actualiza pentru cadrele didactice prevederile Procedurii de organizare instituțională și de intervenție a lucrătorilor instituțiilor de învățământ în cazurile de abuz, neglijare, exploatare și trafic al copilului, explicând specificul aplicării procedurii în contextul pandemiei (Ordinul nr. 77/2013);
- vor pune la dispoziția cadrelor didactice lista cu datele de contact a serviciilor locale, raionale și naționale la care pot fi referite cazurile de violență, neglijare, exploatare și trafic al copiilor, precum și cazurile de violență în familie în care victimele sunt persoane adulte (datele de contact ale psihologilor din cadrul Serviciilor raionale/municipale de asistență psihopedagogică; datele de contact ale serviciilor de nivel național și raional ce prestează servicii victimelor violenței în familie sunt în anexa nr. 1; datele de contact online ale psihologilor din rețeaua Centrelor prietenoase tinerilor (Youth Klinik – prietenul tău); datele de contact ale serviciilor/specialiștilor disponibili la nivel local cum ar fi psihologii școlari și/sau cei din cadrul serviciilor sociale comunitare (vezi atașamentele));
- vor organiza informarea de către educatori și profesori/diriginți a părinților/reprezentanților legali și a elevilor despre căile de raportare a cazurilor de violență, neglijare, exploatare și trafic și de solicitare a consilierii la distanță, utilizând diverse modalități (online – în grup sau individual, telefonic);
- vor asigura înregistrarea la distanță a cazurilor identificate și de referite a cazurilor grave de violență către autoritatea tutelară locală conform Procedurii;
- vor pune la dispoziția copiilor, elevilor propriile mijloace/metode accesibile, sigure și prietenoase de raportare/depunere a plângerilor/cazurilor de violență la telefon și/sau online, inclusiv pentru copiii cu nevoi speciale;

- vor solicita, în caz de necesitate, suport Serviciilor municipale/raionale de asistență psihopedagogică în vederea realizării consilierii psihologice copiilor, părinților, cadrelor didactice.

Cadrele didactice vor realiza următoarele acțiuni:

- 1) Diriginții vor informa elevii într-un limbaj accesibil și prietenos despre:
 - modalitățile de raportare a cazurilor de violență asupra copiilor:
 - pot informa unul sau mai mulți specialiști în care au încredere la nivel local - primar, asistent social, polițist de sector, diriginte/alt profesor, psiholog, medic de familie (se vor oferi datele de contact ale specialiștilor)
 - pot solicita suport la Telefonul copilului 116 111 sau serviciul 112
 - ajutorul poate fi solicitat pe timp de noapte sau în zilele de sărbătoare;
 - modalitățile de accesare a serviciilor de consiliere psihologică la distanță (după caz, în dependență de vârsta și capacitățile de dezvoltare ale copilului), oferindu-le datele de contact ale specialiștilor relevanți. Începând cu treapta gimnazială, elevii vor fi încurajați inclusiv să solicite consultarea online a specialiștilor psihologi în cazul în care au dificultăți de comunicare cu părinții/alți membri ai familiei sau pe alte probleme legate de adolescență, pe platforma <https://12plus.md/>.

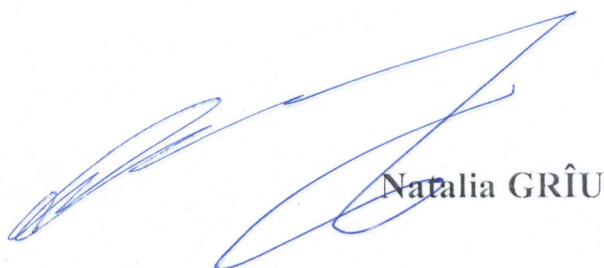
În cazurile copiilor din familii în care există risc de producere a violenței față de ei, pe lângă informația generală oferită tuturor copiilor, cadrele didactice vor avea discuții separate cu copiii, asigurându-se că acestea sunt confidențiale, în cadrul cărora vor stabili un cuvânt –parolă prin care copiii îi pot informa că sunt în situație de pericol.

- 2) Toate cadrele didactice vor monitoriza starea psihoemoțională a elevilor în procesul de instruire la distanță, facilitând discuții despre cum se simt și observând comportamentul acestora. În cazul identificării unor semne de îngrijorare/suspecte (mai multe zile consecutiv nu participă la cursurile online, deși are acces la internet; este prea încordat/vigilent, este somnolent, prea iritat/nervos sau mult prea tăcut/cuminte, are aspect neîngrijit), vor informa imediat despre aceasta coordonatorul acțiunilor de prevenire, identificare, raportare, referire și asistență în cazurile de abuz față de copiii, care va discuta cu dirigințele clasei, și vor stabili cine și în ce mod va realiza la distanță interviul de protecție cu copilul. Dacă în timpul orelor online cadrele didactice vor auzi/vedea/suspecta că un copil este supus violenței, se vor întrerupe orele și vor interveni de la distanță pentru a stopa actul de abuz. În cazurile grave, ce prezintă pericol iminent pentru viața și sănătatea copilului, se va solicita, după caz, intervenția de urgență a primarului, poliției, a medicului de familie/serviciului medical de urgență.
- 3) Cadrele didactice, împreună cu copiii, elevii și părinții/reprezentanții legali ai acestora, vor evalua riscurile comunicării și învățării online și vor identifica strategiile de minimizare a acestora, iar cazurile suspecte de violență, neglijare, exploatare și trafic al copiilor vor fi raportate în conformitate cu Procedura de intervenție a lucrătorilor instituțiilor de învățământ în cazurile de violență, neglijare, exploatare și trafic al copiilor.
- 4) Educatorii, învățătorii, profesorii/diriginții vor informa părinții despre:

- modalitățile de accesare a consilierii online privind problemele cu care se confruntă în procesul de educație a copiilor, oferindu-le date de contact ale specialiștilor/ organizațiilor la care pot solicita astfel de suport;
- modalitățile de raportare a cazurilor de violență neglijare, exploatare și trafic al copilului, precum și a cazurilor de violență în familie în care victimele sunt persoanele adulte:
 - pot informa unul sau mai mulți specialiști în care au încredere la nivel local (primar, asistent social, polițist de sector, diriginte/alt profesor, psiholog, medic de familie sau pot solicita suport la liniile fierbinți și serviciile ce oferă suport victimelor violenței în familie;
 - în cazurile grave, în care există pericol pentru viața și sănătatea unui copil sau a altui membru de familie pot apela serviciul 112, inclusiv pe timp de noapte sau în zilele de sărbătoare.
- interzicerea aplicării violenței în raport cu copiii și măsurile de constrângere ce ar putea fi aplicate în cazul identificării unor astfel de cazuri (aplicarea ordinului de restricție/ a ordonanței de protecție, luarea copiilor de la părinți).

În cazurile în care cunosc că există risc de producere a violenței față de copii sau față de unul dintre părinți din partea celuilalt părinte/alt membru de familie, vor informa cu precauție părintele protector despre modalitățile de raportare și solicitare a suportului.

Secretar de stat

Natalia GRÎU

Protecția copiilor în timpul epidemiei de COVID-19

Servicii pentru victimele violentei în familie

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII,
MUNCII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AL REPUBLICII MOLDOVA

A. O. Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii, Chișinău	079880211
A. O. Centrul de Drept al Femeilor, Chișinău	068855050
A. O. Asociația Obștească Promo-Lex, Chișinău	069439446
Asociația Împotriva Violentei în Familie – Casa Mărioarei	069333260
Centrul pentru Reabilitarea Victimelor Torturii „Memoria”	079704809
Centrul de Asistență și Protecție a Victimelor și Potențialelor Victime ale Traficului de Ființe Umane, Chișinău	+373 22 927 194, 079336663
Institutul pentru Familie și Inițiative Sociale, Chișinău	068271444
A. O. „Onoarea și Dreptul Femeilor Contemporane”, Bălți	079055616
Centrul de Criză Familială SOTIS, Bălți	+373 231 925 41
Centrul de asistență a victimelor violentei în familie „Ariadna”, Drochia	079000118
A. O. „Stimul”, Ocnița	060165416
Centrul de Resurse pentru Tineret „Dacia”, Soroca	068338284
Centrul Maternal „Pro-Femina”, Hâncești	+373 269 233 64
Centrul Maternal „Pro Familia”, Căușeni	+373 243 268 35
Centrul Maternal, Cahul	+373 299 440 80
A. O. „Vesta”, Comrat	060642334
A. O. Centrul „Psiho-social”, Vulcănești	068238386

Telefonul copilului: **116 111**, email: telefonul.copilului@msmps.gov.md,
www.telefonulcopilului.md, cu posibilitatea comunicării în chat

Telefonul de încredere pentru femei: **080088008**

Telefonul de încredere pentru persoanele cu dizabilități: **080010808**

Psihologii de vorbă cu tine!

Nr.	Localitatea	Centrul Youth Clinic Moldova	Psiholog	Skype pentru consultații
	Chișinău/sec. Râșcani	Centrul de resurse la nivel național în servicii de sănătate prietenoase tinerilor YK "NEOVITA"	Natalia Solovei	YK Neovita Psiholog Natalia Solovei
			Irina Pasat	YK Neovita Psiholog Irina Pasat
	Chișinău/sec. Ciocana	YK „CIOCANĂ”	Oxana Zavtoni	Youth-Klinik Ciocana
	Chișinău/sec. Botanica	YK „BOTANICA”	Lucia Bîta	YK Botanica.01
	Chișinău/sec. Buiucani	YK „AMIGOS”	Victoria Saracuța	YK_AMIGOS_01
	Bălți	YK „ATIS”	Angela Ceaicovscaia	YK_ATIS_01
			Valencia Zgureanu	YK_ATIS_02
			Lina Vrabii	YK_ATIS_03
	Anenii Noi	YK „CALIPSO”	Irina Zmeu	YK_CALIPSO_01
	Briceni	YK „IUVENTUS”	Aliona Miron	YK_Iuventus_01
	Cahul	YK „AGAPE”	Maria Musteata Valentina Mocanu	YK „Agape” Cahul
	Călărași	YK „VITA LONGA”	Ana Gavrilița	YK„CSPT” Călărași
	Cantemir	YK „CANTEMIR”	Raisa Zaharov	PSIHOLOG YK CSPTCANTEMIR
	Căușeni	YK „CLEPSIDRA”	Liudmila Bandic	YK Causeni „Clepsidra”
	Ceadâr-Lunga	YK „ЮНОСТЬ”	Marina Ruseva	YK_Iunosti
	Cimișlia	YK „Tineri Pentru Tineri”	Victoria Rotari	YK_Cimislia
	Comrat	YK „DVIJENIE+ “	Tatiana Ivanova	Ivanova Tatiana YK Dvijenie Comrat
	Dondușeni	YK „SPERANȚA TINERILOR”	Victoria Cojocar	YK.CCSM Donduseni Psiholog Consultant
	Edineț	YK „SALVE ”	Liubovi Bodarev	Psiholog YK SALVE Edineț
	Fălești	YK „SATI”	Adela Mitrofan	Fălești cspt.sati
	Florești	YK „ÎNCREDERE”	Aliona Tuhari	YK Floresti
	Glodeni	YK „SPERANȚA”	Alina Botezatu	PsySperanța
	Hâncești	YK „TINERETUL ȘI SĂNĂTATEA”	Alina Tomcisin Olesea Rosca	YK_Hincesti yktineretsisanatatea
	Leova	YK „ORHIDEA”	Galina Badarau	PsihologYKLeova
	Nisporeni	YK „NISPROTECT”	Elena Ursu	YK_NisProtect
	Ocnîța	YK „OCNIȚA”	Ana Tudosan	Tudosan Ana Psy YK Ocnîța
	Orhei	YK „ORHEI”	Angela Vlasiuc	Skype: Orhei YK,
	Rezina	YK „ARMONIA”	Aliona Negruță	YK Armonia or.Rezina
	Râșcani	YK „PROVITA”	Irina Casico	YK «ProVita»
	Sângerei	YK „VIITORUL”	Nadejda Colac	YK_Viitorul_01
	Șoldănești	YK „NEW LIFE”	Vasile Bumbac	YK – New Life Șoldănești
	Soroca	YK „PRO VIAȚĂ”	Liliana Gîscă	YKProViața Soroca
	Ștefan Vodă	YK „IUNONA”	Svetlana Ungureanu	YK_Iunona
	Strășeni	YK „PRO - SALVA”	Lilia Josu	Centrul prietenos ykprosalva
	Taraclia	YK „ISIDA”	Maria Gararovscaia	Isida YK
	Ungheni	YK „IMPULS”	Tatiana Țicu	Yk Impuls
	Vulcănești	YK „VULCAN”	Nadejda Mocan	Vulcan CSPT